

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Commentarius In Regulas Juris Pontificii, Qvæ In Libro Qvinto, Et
Sexto Decretalium Continentvr

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1659

Regvla LXXI. Qui ad agendum admittitur, est ad excipiendum multò magis
admittendus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61853](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61853)

§. 2. Sufficit alterum adimpleri.

Defumitur ex l. In eo, §. ubi verba ff. hoc tit. l. si heredi. v. disunct. ff. de cond. dir. inst. l. cum pupill. 78. de cond. & demonstr. eod. Institur. de heredum inst. §. pen. Sic enim absque alio quolibet, bene servatur verborum proprietas, & natura ejusdem dispositionis, quemadmodum exempla docent. Promitto domum, vel agrum, & similia passim obvia.

Fallit tamen 1. In alternativa personarum, quæ in conjunctivam resolvitur. l. 4. C. de verb. sign. ubi generaliter dicitur, cum plures in testamento nominantur, non disjunctivè, sed copulativè numerandos, ut nemo fraudetur à commodo testatoris. Disjunctiva enim in ejusmodi eventu in copulativam definit, quemadmodum in aliis quoque. ex g. in interdicto Quod vi, aut clam. Aut præpositio pro Et inanis simè posita est. v. Barb. Tract. de diction. n. 46.

Fallit 2. Quando alternativa concipitur per particulam, seu, quæ non tam distinguendi, quàm copulandi causa videtur adjecta. l. Si quis ita. 32. v.

Hoc enim. ff. de auro, & arg. legato, ubi Gloss. & DD. Hoc tamen in multis non habet locum Vnde ex materia subjecta, & adjunctis formandum erit judicium, an disjunctivè, an copulativè accipienda sit.

Fallit 3. Quando alternativa ponitur inter genus, & speciem partem & totum. l. apè 53. v. Et cum diximus ff. de verb. signif. Et tradit Barr. communiter receptus in l. 1. ff. de reb. dubiis. Everh. in lo. à natura alternativ. limit 3.

Fallit 4. In alternativa legum, ut sunt illa, quibus in progressu suorum responforum Iuriconsulci utuntur, vel quibus aliquando leges, & statuta concipiuntur, quæ sanè, nisi incommoda velimus, necessario oportet interdum copulativè accipere, ut patet ex l. pen. v. quemadm. C. de verb. sign. l. ubicunque. ff. de fideiussorib. l. Quintus. v. planè iun. Gloss. v. qua. ff. de aur. & arg. leg. cum aliis, de quorum intellectu Cynus, Barr. & alii.

Fallit 5. Vbi materia subjecta, scopus & finis, aliaque adjuncta contrarium sequi compellunt. Quæ in re certam regulam frustra quæris, quando per judicium discretionis, ea, in quibus litera deficit, supplenda sunt. v. Barb. hic. & in Axiomate 32. num. 1.

REGVLA LXXI.

Qui ad agendum admittitur, est ad excipiendum multò magis admittendus.

I. Sumitur ex l. Inventus nemo. §. cui adimus. ff. de Reg. Jur. Casum Glossa ponit in eo, qui legitime præscribit. Is enim à possessione dejectus actionem habet, adeoque multò fortius, dum possidet, exceptionem. c. placuit. nr. §. Post.

B b

est.

rest. 16. q. 3. Item conductor soli ad superficiem ad non modicum tempus habet utilem rei vendicationem, etiam contra dominum, & multò magis exceptionem. l. 1. §. quod ait. ff. De superf. Præterea quicunq; habet dominium utile, potest agere contra dominum utili actione in rem: & propterea si ab eo conveniatur, exceptionem. *Dynus.*

Rationem aliqui dant, quia ex eodem fonte manet actio & exceptio, cum vel de acquirendo, vel de conservando quilibet laboret. Quod non videtur solidum fundamentum, aliàs cuiusq; exceptio, etiam actio conveniret, quod falsum esse patet ex l. si in area tua ff. de condict. indeb. Hanc igitur *Pescius* præfert, quia favorabilior est exceptio quàm actio, defensio quàm impugnatio, ac proinde magis necessaria. l. Scientiam. ff. ad l. Aquiliam. Et cui licet quod plus est, scilicet agere, licet etiam, quod minus est, videlicet defendere. *V. Marantam Part. 6. §. secundus actus. n. 329.*

II. Amplia 1. Ut locum habeat non tantùm in persona principali, sed etiam in procuratore ipsius, quia ut *Panorm. ad c. Accedens. de procur.* dicit, Procurator datus ad agendum per consequentiam videtur habere mandatum ad excipiendum, ac defendendum. Non enim admittitur procurator, nisi spondeat, se dominum defendere velle, & respondere quando conventus fuerit. l. un. c. de satisfando.

Amplia 2. Ut valeat, quamvis exceptio odiosa sit, modo jus illi suffragetur. Nam cui condictio in debiti conceditur, multò magis illi concedenda ex-

ceptio est. l. Si non fortem. §. indebitum. ff. de cond. indebiti, etiam si ex dolo malo nascatur exceptio, cuius doli allegatio admodum odiosa est, sed quia jus commune illi favet, admittitur. *V. Samb. l. 10. de matr. D. 9. n. 23.*

Amplia 3. Ut etiam repetitio detur illi, cui exceptio datur. Causa enim repetitionis æquè favorabilis, vel favorabilior est, quemadmodum fufius explicat. *Imola, in tit. ff. de solū. matr.* Unde si repeto, quod meum est, fructus à tempore moræ commissæ computantur. l. Videamus. ff. de usuris. Idem non fiet petenti tantùm, quod mihi debetur. l. Cum fundus. ff. si certum pet.

III. Obj. 1. Non una causa est, non reddendi depositum petenti. *Iustinianus* tamen sublata omni mora, & exceptione reddi mandat, quando cunq; petitur. l. pen. c. depositi. Idem in c. Bona fides. de deposito. insinuat. Vbi, *DD.* notant compensationi locum non esse in deposito, ut in aliis contractibus, quantumcunq; causa compensationis, & deductionis liquida sit. *V. Azor III. l. 7. de depos. c. 8. q. 3.*

R. Hoc singulare & ex natura depositi sumptum est, ne bona fides inter contrahentes in diffidentiam convertatur. Manet nihilominus depositario jus suum, ut reddito deposito conveniat deponentem de eo quod sua interest. Idem fit in re conducta. Nam si prætentat conductor se esse dominum rei conductæ, non juvabitur exceptione contra locatorem. l. Si quis conditionis. c. de locato. *V. Part. 2. summa tit. 8. §. 1. & seq.*

Obj.

Obj. 2. Rem alienam possidenti, quando possessione spoliatus est, actio datur: si tamen ab alio conventus neget se possidere, exceptionem non habet. *l. fin. ff. de reivindicat.*

R. Ut exceptionem non habeat, meretur ipsius perfidia, quâ negat se possidere, cum possideat: adeoque in adversarium transfertur possessio. Simili modo socius, focer, & fidejussor amittunt beneficium, ne in plus quam facere possint, conveniantur, quando societatem se contraxisse vel dotem promississe, vel fidem dedisse negant. *l. Sed hoc ita. ff. de re iud.*

Obj. 3. Contra eum, qui electus, confirmatus, & possessionem adeptus est, non admittitur exceptio: contra eundem tamen admittitur accusatio. *c. Constitutus. 23. de appell. c. Post electionem. de concess. praben.*

Aliqui dicunt, non admitti exceptio-

nem, quia factâ electione, & confirmatione ex plurium consensu, contra minorem partem, quæ nihil reclamavit, præsumptio oritur, quod electionem, confirmationem tacite approbavit. Verum hoc juramento contrario elidî posset. Igitur melius

R. Constitutionem illam in favorem ecclesiarum, & monasteriorum conceptam esse, rejectamque exceptionem, ne diu vacarent prælaturæ cum damno multorum: & simul ut mobilibus, & inquietis ingeniis terminus poneretur, ultra quem mutationes, & novationes suas non protenderent. *Alexand. Consil. 62. Federic. de Senis Consil. 90. n. 3. Palat. in repetit. c. Per vestras. de donat. inter vir & ux. §. 8. n. 2. Surdus Consil. 377. n. 45. Scacc. de iudic. l. 2. c. 2. n. 121. Cardin. Tusch. lit. E. Concl. 374. Barbosa. hic. & in Axiom. 85.*

REGVLA LXXII.

Qui facit per alium, perinde est, ac si faciat per seipsum.

I. **O** biter intuenti gemina, imò eadem videtur cum superius explicata Regula 68. *Potest quis per alium, quod potest facere per seipsum*: Sed non modica differentia est, quia hæc substitutionem concedit, per quam alienâ opera utimur, illa verò omne id, quod per alios factitamus, nobis ascribendum esse declarat: alienæ falcis meisis nostra fit, nobis illa serit, nobis metit. Qui mandat solvi, ipse videtur solvere.

l. cum iussu. ff. de solut. Quod ab alio nomine alterius eo præfente datur, ab ipso datum intelligitur. *l. Quod statu liberis. ff. de donat. causa mort.* Si tibi debitorem meum iussero dare pecuniam, obligaris mihi, quamvis nummos meos non acceperis. *l. Singularia. ff. si certum petatur.* In judiciis eadem videas contingere. Nam si procurator juret in animam domini tui, perinde est,

Bb 2 ac si